

KÜRTLER, ALEVİLER VE MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILARA İLİŞKİN 1 HAZİRAN-31 AĞUSTOS 2023 TARİHLERİ BASIN TARAMASI RAPORU

Sosyo-Politik Saha Araştırmaları Merkezi olarak 2 yıldır düzenli olarak 3 aylık periyotlar halinde kamuoyu ile paylaştığımız “İrkçilik Basın Taraması Raporu”nun Haziran-Ağustos 2023 dönemine ait verilerine baktığımızda toplamda en az 31 ırkçı/ötekileştirici/yok sayan haber basına yansımıştır.

Uzun zamandır Türkiye’de gelişen toplumsal reflekslerle; ötekileştirme, kutuplaştırma, yok sayma, kendinden görmeme gibi durumlar hayatın olağan akışı içinde normal bir süreç olarak tanımlanmaya, görülmeye başlandı. Öyle ki, artık bu tür ırkçı müdahaleler, sonucunda “ölüm” gibi sonuçlar çıkmadığı müddetçe haber değeri dahi taşımayacak duruma gelmektedir.

Deprem süreci ve sonrası mültecilere yönelen ırkçı/ötekileştirici saldırılar o kadar yoğun yaşandı ki, depremde hayatını kaybeden en az 7302 göçmen de deprem bölgesinde işsiz kalıp ikinci-üçüncü göçü yaşamak zorunda kalan mültecilerin maruz kaldıkları ırkçı yaklaşımlar da gündelik hayatın “normal”ine dönüşmüş durumda.

Yine deprem sürecinde yıkıma uğrayan Alevi köylerine yönelik neredeyse hiçbir enkaz kaldırma/yeniden onarma çalışmalarına başlanmamış olması da başka bir ayrımcı yaklaşımı gözler önüne seriyor.

3 aylık periyotlarla yayınlamaya çalıştığımız, bahsi geçen kimliklere yönelik söylem ve eylem düzeyindeki ayrımcı, ötekileştirici, ırkçı saldırılara ilişkin basın taraması (Mezopotamya Ajansı, Evrensel Gazetesi ve Bianet.org üzerinden) yine ilgili basın kuruluşlarındaki haberlerin taranması ile gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleşen taramaya göre sadece bahsi geçen dönem içerisinde, Kürt kimliğine ve diline yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 21 saldırı/yok sayma haberi yer almıştır. (Tablo-1)

Bu dönemde Kürt kimliğine yönelik ırkçı/ötekileştirici/yok sayma eylemlerinin daha çok Kürtlerin siyasal tercihleri ve kamusal alanda Kürtçe kullanımı üzerinden arttığı görülmüştür.

Devamla, aynı dönem içerisinde Mültecilere yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 7 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-2)

Yine aynı dönem içerisinde Alevilere yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 3 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-3)

Bunlarla birlikte Medya taraması esnasında, “olay” olarak haber kaydı düşmeyen, ancak Mültecilerin önemli bir kısmının yaşadıkları kentlerde, mahallelerde, gündelik hayatları içinde olağan bir dışlanmaya, ötekileştirmeye maruz bırakıldığını anlatan pek çok hayat hikâyesi anlatılarına, yazılara rastlanmıştır.

TABLO-1: 01.06.2023/31.08.2023 TARİHLERİ ARASI KÜRTLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR				
KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
Azat TAŞ	E	Yüzde 62 zihinsel engelli Azat TAŞ'ın, duvar yazılamaları gerekçesiyle tutuklanarak götürüldüğü cezaevinde çıplak aramaya maruz kaldığı belirtildi.	MERSİN/TARSUS	3.06.2023
		Diyarbakır'ın ilçesinde çobanlık yapan 4 kişi çıkan çatışma sonucu gözaltına alınıp ters kelepçe ile yüzüstü yere yatırılarak ırkçı söylemlere ve fiziki şiddete maruz bırakıldılar. Bu anlar "uzman çavuş komutan berk" isimli sosyal medya hesabından paylaşıldı.	DİYARBAKIR	3.06.2023
		Kayyım yönetimindeki Nisêbîn Belediyesi, Kader Ortakaya'nın anısına yapılan parka verilen "Parça Kader Ortakaya" Kürtçe ismi sildirdi.	MARDİN/NUSAYBİN	3.06.2023
		Diyarbakır'dan Rize'nin Ardeşen ilçesine gezmeye giden öğrencilerin gözü önünde tur rehberi ve öğretmene saldırı gerçekleştirildi.	RİZE/ARDEŞEN	12.06.2023
		15 Haziran'da Sincan Kampüs Hastanesi'ne götürülen tutuklular, muayene öncesi bekletildikleri nezarethanede kendi aralarında Kürtçe konuşmaya başladı. Bu esnada hastanede görevli kadın komutan, müdahale ederek "Kürtçe konuşmayın, Türkçe konuşun. Türkiye'de yaşıyorsanız Türkçe konuşacaksınız" dayatmasında bulundu.	ANKARA	15.06.2023
		17 Haziran'da Mezopotamya Kültür Merkezi'nin organize ettiği "Çirokên Xoresanê"(Horasan Masalları) adlı etkinliğin Fatih Kaymakamlığı tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeden yasaklanması	İSTANBUL/FATİH	17.06.2023
VA., İ.G., U.G., C.G., D.O.	E	Trabzon'un Maçka ilçesine inşaat işçisi olarak giden V.A., İ.G., U.G., C.G., D.O. ve ismi öğrenilemeyen bir işçi, 18 Haziran'da Kürtçe müzik dinledikleri için bir grup tarafından ırkçı saldırıya maruz kaldı.	TRABZON/MAÇKA	18.06.2023
		ŞanoWan ekibinin "Haylo Dîsa Tevlihev bû" adlı tiyatro oyunu Tatvan Kaymakamlığı tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeden yasaklandı.	BİTLİS	19.06.2023
OZAN ALPKAYA	E	Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Ozan Alpkaya, 17 Kürtçe kitabın kendisine vermediğini ve buna karşı AİHM'e başvuru yaptığını aktardı.	ANKARA	7.07.2023
		Diyarbakır'da kayyım yönetimindeki belediyenin zabıtalari ile polisler, sanatçı Kasım Taşdoğan'ın Kürtçe konserini engellemek istedi.	DİYARBAKIR	8.07.2023

		Adalet Bakanlığı girişinde güvenlikten sorumlu olduğunu söyleyen polis memuru olan şahıs, Emine şenyayşar'ın Kürtçe konuşmasına karşılık 'sus konuşma, seni anlamıyorum, muhatabım sen değilsin' şeklinde bir çok söylemde bulundu ve içeri girişlere müsaade etmedi aile, bakanlıktan ayrıldı.	ANKARA	26.07.2023
B.C. (14), B.C. (12), B.C. (16), B.C. (17) ve S.C. (17)	E	Beytşebab'da özel hareket polisleri, yöresel kıyafetlerle düğüne giden çocukları yüzü dönük duvara yaslayarak, GBT kontrolünden geçirildi.	şIRNAK	30.07.2023
		Konya'da samanlığı ve evinin bir bölümü yanan Erol şan, yangının kendilerini "Sizi de Dedeoğulları gibi mi yapalım?" şeklinde tehdit edenler tarafından çıkarıldığını söyledi.	KONYA	2.08.2023
YUSUF YILDIRIM	E	Denizli'de zorunlu askerlik yapan ve arkadaşlarına "komutanların baskısına maruz kalıyorum" diyen Ceylanpınar ilçesi nüfusuna kayıtlı Yusuf Yıldırım (20) adlı geç, şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.	DENİZLİ	4.02.2023
		Tunceli Valiliği, Drsim Hay Platformu'nun 12 Ağustos'ta yapacağı konseri, "şekil ve içeriği uygun görülmedi" gerekçesiyle yasakladı.	DERSİM	8.08.2023
MEHDİ BAşTİMUR	E	Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mehdi Baştımur'un Kürtçe savunması "Türkçe bildiğiniz açık olarak tespit edilmiştir" denilerek kabul edilmedi.	ANKARA	14.08.2023
		İğdir'da bir kişinin saldırısı sonucu HDP il binasının tabelası yerinden sklerek çöpe atıldı.	İĞDIR	17.08.2023
		Adana'da, HDP ve Yeşil Sol Parti'nin ortak kullandığı binaya saldırı girişimde bulunan 2 kadın, partililer tarafından yakalandı. Saldırı girişiminde bulunan bir kadın, "Siz kimsiniz beni polisler gönderdi" dedi.	ADANA	20.08.2023
		Silvan'a bağlı kırsal Yuva mahallesinde çıkan çatışmadan sonra askerler tarafından bölgedeki Koerlerin çadırları yakılıp 5 kişi işkence ile gözaltına alındı.	DİYARBAKIR	26.08.2023
		Sağlık Bakanlığınca e-reçete sistemine yeni eklenen 5 dil arasında Kürtçe yer almadı.	ANKARA	26.08.2023
		İstiklal Marşı okunduğu sırada ayağa kalkmadıkları gerekçesiyle gözaltına alınan Amedspor taraftarları adliyeye sevk edildi.	DİYARBAKIR	27.08.2023

TABLO-2: 01.06.2023/31.08.2023 TARİHLERİ ARASI MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR				
KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
		Kütahya GGM'de tutulan 12 Afganistanlı zehirlenme gerekçesiyle Kütahya Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı.	KÜTAHYA	29.06.2023
		Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde düzenlenen mülteci karşıtı yürüyüşte "Ova'da Suriyeli istemiyoruz," sloganları atıldı.	KOCAELİ	2.07.2023
SONA Y.	K	Komşusuyla tartışan Sona, erkek komşusu tarafından darp edilip, "sizi bu ülkede istemiyoruz" vs. şeklinde nefret söylemlerine maruz kaldı	İSTANBUL	3.07.2023
		Çankırı Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü Geri Gönderme Merkezi'nde mültecilerin bulunduğu kısımda yangın çıktı.	ÇANKIRI	5.07.2023
YASİR MUHAMMED ELATİ, HÜSEYİN DEHEYMİŞ	E	İzmir'in Konak ilçesinde bir işyerinde M.Ş.Ç. isimli kişinin saldırısında Suriyeli Yasir Muhammed Elati'nin yaşamını yitirdi, Hüseyin Deheymiş'in de ağır yaralandı.	İZMİR	01.08.023
		Urfa'nın Bozova ilçesinde fırında çalışan F.K.'nin (21), 9 yaşındaki oğlan çocuğuna istismarda bulunduğu iddia edildi. Bunun üzerine ilçe sakinleri sokağa dökülüp Suriyeli mültecilerin ev ve işyerlerini hedef aldılar.	ŞANLIURFA	14.08.2023
		Antalya'da "ülkeye yasadışı giriş yaptıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan 250 kişi, iki gündür spor salonunda tutuluyor. Gözaltında bulunan bir genç, nefes alamadıklarını belirterek, "Bize düşman gibi davranıyorlar" dedi.	ANTALYA	24.08.2023

TABLO-3: 01.06.2023/31.08.2023 TARİHLERİ ARASI ALEVİLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR				
KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
		Saldırıya maruz kalan Sinem Tuncel ve ailesi tarafından polisin aranması üzerine M.Y. "Polis size gelmez. Ben arayayım ki nasıl geliyor görün. Devlet benim, polis benim. Trabzonluyuz, sizi yakarız. Bu Aleviler, her ayak sizde. Uyuşturucu satmak sizde, eroin kullanmak sizde. Yürüyüşlere gidiyorsunuz, bu yürüyüşe gitmeye benzemez. Pompalım var benim, bir pompalıya bakarsınız. Şarjörü boşaltırım." dedi.	İSTANBUL	11.08.2023
		Yeşil Sol Parti Dersim Milletvekili Ayten Kordu, 6 Şubat depreminin merkez üssü Pazarcık'ta Alevi yurttaşlara ayrımcılık yapıldığına dair iddiaları Meclis'e taşıdı. Buna göre, Pazarcık'ta depremden hasar gören Alevi köylere henüz hiçbir onarıcı müdahalenin bulunmadığı ortaya çıktı.	PAZARCIK	14.08.2023
		Enkazların düştüğü yerde kaldığı Bazarcık'ın Musolar Mahallesi Muhtarı Taylan Sapan, enkazların yerde olması ve hiçbir çalışma yapılmaması nedeniyle yurttaşların büyük bir karamsarlık ve umutsuzluğa sürüklendiğini ifade etti.	PAZARCIK	18.08.2023